

Liefde en zoutzuur in Tokio

WINEKE DE BOER

De boeken van Jean-Philippe Toussaint worden steeds minder vrolijk. Zijn uiterst serieuze beschrijvingen van de meest bizarre situaties geven zijn romans doorgaans een ironische toon. De meeste hoofdpersonen van Toussaint zijn een beetje sullig. Ze hebben wel dingen te doen, maar op de een of andere manier komen ze er niet toe. In *De televisie* bijvoorbeeld stopt een onderzoeker met televisie kijken en krijgt meteen ook geen zin meer op papier van het boek dat hij zich had voorgenomen te schrijven. De hele zomervakantie doet hij niets. Toch blijft het een leuk boek. In de roman *De aarzeling* is al minder ironie aanwezig. Het nietsdoen is onaangener, vanaf de eerste alinea over een dode zwarte kat - een halve vis uit zijn bek - die in de haven ligt.

Liefde bedrijven, zijn nieuwe, begint minstens zo huiveringwekkend. De hoofdpersoon vertelt dat hij een klein flesje met zoutzuur heeft laten vullen. Hij draagt het altijd bij zich: 'Er was een merkwaardige kalmte over me gekomen sinds ik dat flesje met amberkleurige, bijtende vloeistof had aangeschaft dat mijn uren pikant maakte en mijn gedachten scherp hield'.

In *Liefde bedrijven* gebeurt relatief veel. Een man en een vrouw, twee geliefden, zijn in Japan, Tokio, voor de tentoonstelling van kunstwerken en shows van de nieuwste collectie jurken van de vrouw, Marie. Maar eigenlijk, weet de man, zijn ze samen daarheen gekomen om uit elkaar te gaan. Ze verdragen elkaars nabijheid niet.

Dit is van het begin af aan duidelijk en dat het niet een slijmerig liefdesverhaal wordt komt door de stijl van Toussaint, de beklemmende sfeer die hij voelbaar maakt en de onwerkelijke scènes waarin hij zijn geliefden laat rondlopen.

Nadat ze zijn gestoord bij de laatste keer dat ze vrijen (ieder slechts uit op het eigen genot) gaan ze 's nachts de stad in. Vermoeid door het tijdsverschil, verkleumd, hij met een T-shirt en de veel te kleine leren jas van Marie, zij in een eigen creatie, een jurk van nachtblauwe besterde zijde. Beiden op schuimrubber slippers van het hotel, lopen ze door de besneeuwde straten van Tokio.

Nadat de scheiding realiteit is geworden, heeft de man zijn zoutzuur niet meer nodig. De kalmte die het gif hem gaf, is deel van hemzelf gaan uitmaken.

Toussaints kronkelende zinnen waar Marianne Kaas prachtig Nederlands van maakte, kun je makkelijk als mooischrijverij afdoen. Toch is dit een boek dat je niet licht vergeet, door het beklemmende gevoel waarmee het je opzadelt.

Jean-Philippe Toussaint: *Liefde bedrijven*. Bert Bakker; E 14,95.